

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	5
1.4 สมมติฐานของการศึกษา	5
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.6 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2	
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
2.1.1 แนวคิดด้านผลกระทบภายนอก	7
2.1.2 แนวคิดการวัดมูลค่าสิ่งแวดล้อม	9
2.1.3 แนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์สวัสดิการ	12
2.1.4 วิธีการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อม	15
2.1.5 วิธีการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมโดยแบบจำลอง	20
ต้นทุนการท่องเที่ยว	
ก. ประเภทของแบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยว	20
ข. ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้แบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยว	25

	สารบัญญ (ต่อ)	หน้า
	ค. แนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ แบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยว	26
	2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
	2.2.1 แบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคล (ITCM)	29
	2.2.2 แบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบแบ่งเขต (ZTCM)	30
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	35
	3.1 ขอบเขตของการศึกษา	35
	3.2 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	35
	3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา	47
	3.4 เครื่องมือและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	48
	3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4	ข้อมูลพื้นฐานของกิจกรรมการดำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติ หาดเจ้าไหม	56
	4.1 สถานที่ตั้ง อาณาเขต และสภาพทางกายภาพ	56
	4.1.1 ลักษณะภูมิประเทศ	56
	4.1.2 ลักษณะภูมิอากาศ	58
	4.1.3 ทรัพยากรทางนิเวศวิทยา	59
	4.2 แหล่งที่อยู่และสถานภาพของปะการัง	60
	4.3 กิจกรรมการดำน้ำดูปะการัง	64
	4.3.1 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	65
	4.3.2 สถานที่พักและการเดินทาง	66
	4.4 ปัญหาความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง	66
	4.5 แนวทางการป้องกันและอนุรักษ์ปะการัง	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
ผลการศึกษา	71
5.1 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำ กิจกรรมการดำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง	71
5.2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามากิจกรรมการดำน้ำดูปะการัง ในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง	79
5.3 มูลค่าทางนันทนาการของกิจกรรมการดำน้ำดูปะการังใน อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง	86
5.3.1 การเดินทางและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	86
5.3.2 สมการอุปสงค์การท่องเที่ยวทางนันทนาการของกิจกรรม ดำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัด ตรัง โดยแบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคล (ITCM) และแบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบแบ่งเขต (ZTCM)	90
5.3.3 การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของกิจกรรมการดำน้ำดู ปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง	106
5.4 การเปรียบเทียบมูลค่าทางนันทนาการของกิจกรรมการดำน้ำดู ปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง โดย แบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคล (ITCM) และ แบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบแบ่งเขต (ZTCM)	117
บทที่ 6	
สรุปผลการศึกษา	119
6.1 สรุปผลการศึกษา	119
6.2 ข้อจำกัดทางการศึกษา	124
6.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษา	125
เอกสารอ้างอิง	127

ฉ

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก		131
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการ เดินทางของนักท่องเที่ยว	132
	ภาคผนวก ข การประมวลผลแบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยว	139
ประวัติผู้เขียน		152

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1.1	เปรียบเทียบสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ระหว่างอุทยานแห่งชาติ หาดเจ้าไหมและจังหวัดตรัง	3
2.1	วิธีการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อม	16
2.2	แนวทางการเลือกวิธีการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อม	18
2.3	งานวิจัยการประเมินมูลค่าทางนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวใน ประเทศไทย	32
3.1	รูปแบบการคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้ามาทำกิจกรรมการดำน้ำดู ปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมของนักท่องเที่ยว	36
3.2	การกำหนดเขตที่มาจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำกิจกรรมการดำน้ำดู ปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	41
3.3	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามแบบจำลอง ITCM	51
3.4	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามแบบจำลอง ZTCM	52
4.1	แหล่งการดำน้ำดูปะการังที่สำคัญภายในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	64
4.2	เปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของนักท่องเที่ยวระหว่างอุทยานแห่งชาติ หาดเจ้าไหมและจังหวัดตรัง	65
5.1	ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	74
5.2	การเป็นสมาชิกชมรมของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	77
5.3	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำกิจกรรมการดำน้ำดูปะการังในอุทยาน แห่งชาติหาดเจ้าไหมแบ่งตามเขตการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	78
5.4	พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง	81
5.5	กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาดำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	82

5.6	สิ่งดึงดูดใจที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต้องการมาค้ำน้ำดูปะการัง	83
5.7	จุดค้ำน้ำดูปะการังที่ชื่นชอบของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	84
5.8	การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	84
5.9	การคิดว่าจะกลับมาเที่ยวอีกครั้งของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	85
5.10	วิธีการเดินทางของนักท่องเที่ยวมายังจังหวัดตรัง วิธีการเดินทางของนักท่องเที่ยวไปยังท่าเรือ และท่าเรือที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้บริการ	87
5.11	ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทำกิจกรรมค้ำน้ำดูปะการังของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง	89
5.12	ต้นทุนการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำกิจกรรมค้ำน้ำดูปะการังของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง แบ่งตามเขตการท่องเที่ยว	90
5.13	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามแบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคล	91
5.14	สรุปการประมวลผลตามแบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคลที่ใช้ตัวแปรตามคือ จำนวนครั้งการเข้ามาทำกิจกรรมการค้ำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง (ครั้ง/คน) (V_1) ในรูปแบบสมการลือคข้างเดียว	93
5.15	สรุปการประมวลผลตามแบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคลที่ใช้ตัวแปรตามคือ จำนวนครั้งการเข้ามาทำกิจกรรมการค้ำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง (ครั้ง/คน) (V_1) ในรูปแบบสมการลือคคู่	96
5.16	สรุปการประมวลผลของสมการอุปสงค์การท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคลของกิจกรรมค้ำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง (กรณีที่ไม่คิดค่าเสียโอกาส)	99
5.17	สรุปการประมวลผลตามแบบจำลองต้นทุนการท่องเที่ยวแบบแบ่งเขตโดยแบ่งตามเขตการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในรูปแบบสมการลือคข้างเดียว	102

5.18	สรุปการประมวลผลตามแบบจำลองต้นทุนการทอ้งเที่ยวแบบแบ่งเขตโดยแบ่งตามเขตการทอ้งเที่ยวของนักทอ้งเที่ยว ในรูปแบบสมการลือคคู่	104
5.19	มูลค่าส่วนเกินของผู้บริโภคและมูลค่าทางนันทนาการของกิจกรรมดำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง คำนวณด้วยแบบจำลอง ITCM	108
5.20	การคำนวณหามูลค่าปัจจุบันต่อเนื่อง 30 ปีโดยใช้อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลระยะเวลา 20 ปี เป็นอัตราคิดลด (Discount Rate) เท่ากับร้อยละ 6.15 ต่อปี ของมูลค่าทางนันทนาการจากแบบจำลองต้นทุนการทอ้งเที่ยวแบบส่วนบุคคล	109
5.21	การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) จากการเปลี่ยนแปลงต้นทุนการทอ้งเที่ยวแบบจำลอง ITCM	111
5.22	มูลค่าส่วนเกินของผู้บริโภคและมูลค่าทางนันทนาการของกิจกรรมดำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง คำนวณด้วยแบบจำลอง ZTCM	114
5.23	การคำนวณหามูลค่าปัจจุบันต่อเนื่อง 30 ปีโดยใช้อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลระยะเวลา 20 ปี เป็นอัตราคิดลด (Discount Rate) เท่ากับร้อยละ 6.15 ต่อปี ของมูลค่าทางนันทนาการจากแบบจำลองต้นทุนการทอ้งเที่ยวแบบแบ่งเขต	115

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
2.1 การเกิดผลกระทบภายนอกเชิงลบ	8
2.2 ประเภทของมูลค่าสิ่งแวดล้อม	11
2.3 คุณภาพของผู้บริโภคและเส้นอุปสงค์ของมาร์แชลเลียนเมื่อราคาสินค้าลดลง	14
2.4 เส้นอุปสงค์การท่องเที่ยวและส่วนเกินผู้บริโภค	22
3.1 การแบ่งเขตที่มาของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำกิจกรรมการดำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม แบบลักษณะวงแหวน (Concentric Ring Zone)	42
3.2 เส้นอุปสงค์ของกิจกรรมการดำน้ำดูปะการังในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	46
4.1 แผนที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม	57
4.2 แหล่งปะการังในบริเวณรอบเกาะมุกด์	61
4.3 แหล่งปะการังในบริเวณรอบเกาะกระดาน	62
4.4 แหล่งปะการังในบริเวณรอบเกาะเชือกและเกาะแหวน	63
4.5 การเกิดปะการังฟอกขาวกับปะการังเขากวาง	68
4.6 การระบาดของปลาดาวหนาม	69
4.7 การเหยียบย่ำบนแนวปะการัง	69
4.8 การทิ้งสมอเรือบนแนวปะการัง	70